

ΜΙΚΕΛΗΣ ΑΒΛΙΧΟΣ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Γεννήθηκε στο μικρό Ληξούρι, πού φαίνεται πώς το νερό του έχει το άλατι εκείνο, πού πήρε κι αυτός μαζί με τὸν ἄλλο συνάδελφό του στὴ Σάτινρα, τὸ Λαγκαράτο, καὶ τὴν ὁριξε στὰ τραγούδια του γιὰ νὰ τοὺς δώσει τὴ θεία νοστιμιάδα, πού ὅσο κανεὶς τὰ διαβάσει τόσο καὶ τοῦ ἀνοίγει ἡ ὄρεξη. Γεννήθηκε στὰ 1844· τὰ πρῶτα γράμματα διδάχθηκε στὸ Πετρίτσιο Λιχίο τοῦ Ληξουρίου καὶ ὕστερα τέλειωσε τὴς σπουδῆς του στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Βέρνης τῆς Ἑλβετίας. Γύρισε στὰ σπουδαιότερα κέντρα τῆς Εὐρώπης (Παρίσι, Ζυρίχη, Βενετία κτλ.) μελετώντας διαρκῶς τὴ σύγχρονη κίνησι τῶν γραμμάτων. Στὴ Βέρνη τότε θριαμβοῦσε ὁ Ρώσος ἀναρχικὸς Μπακουνίν, τοῦ ὁποῖου ὁ θεωρίης ὅχι λίγη ἐπίδρασις ἔφεραν στὸν Ἀβλιχο, καὶ μ' αὐτὴς τὴς θεωρίης εἶχε μορφώσει τὸ χαρακτήρα του, χαρακτήρα ἐπαναστατικὸ, χαρακτήρα ἀναμορφωτικὸ, πού μοῦσε τὴ σατύρα, ἰδίως τὴν κοινωνικὴ, καὶ ἡ βίβη τὸ γενικὸ ξεροζῶμα στὸ συνθησιαμένο καθεστῶς, σηποῦσαν τὴ γνώμη του στὸ ἀθάνατο διδάγμα «Πρέπει νὰ εἰσαι καὶ ὅχι νὰ εἶσαι· γιατί ὅταν εἰσαι εἶσαι, ὅταν εἶσαι μπορεῖ νὰ μὴν εἰσαι». Πιστοῦσε στὸ Ληξούρι καὶ ζεῖ μὴ περιορισμένης σκέσεως, περιορισισμένος πάντα ἀπὸ μερικὸς θανασιάζει του, οἱ ὁποῖοι τὸν περιέβαλαν μὲ μιὰ ἀνέντιμην ἀντίθετη ζεῖ περιορισμένος, γιατί παρεξηγεῖται ἀπὸ τὸν πολὺ λαό, πού ἀκόμα δὲν τοῦχον πέσει ἀπ' τὰ μάτια του τὰ σύμνερα τῆς νύχτας, τοῦ σκοταδισμοῦ, τῆς φευτιάς καὶ δὲν μπορεῖ νὰ διακρίνει τὸν ἥλιο τῆς ἀλήθειας, παρεξηγεῖται καὶ τοῦ λέξι ἔδω καὶ τοῦ κίνησι, σὲ τέτοιο σπῆιτο, πού θυμιάται καὶ τὸν, σοβαρὸν μύλιστα γραμματιζοῦμενον, νὰ λέει: «Τὸν πλησιάζει τὸ μασσόν. πού γὰρ περιφρόνησε ἔχει στὸ σπίτι του κοσμημένο ἀνάποδα τὸ Χριστό». Καὶ ἡ εἶταν αὐτό: Μιὰ εἰκόνα ζωγραφισμένη ἀπὸ τὸν ἰδρυτὴ τοῦ Ἀβλιχο, ζωγράφου, καὶ παρίστανε τὴ σταύρωσι τοῦ Ἁγίου Ἀντρέα, πού σταυρώθηκε ἀνάποδα. . . . Παρεξηγεῖται γιατί μὲ τὰ λόγια του καὶ τὰ ἀνάντα τὸν τραγούδι εἶτανε μάλιστα σὲ καλὴ ἀτίτι, σὲ καλὴ ἔκτοπο εἶτε στὴν πολιτεία, εἶτε στὴν κοινωνία, εἶτε στὴ θρησκεία, ὅπου κεραυνοβολοῦσε ἀκατάπαυστα τοὺς ψεύτικους τύπους, τοὺς ἀσυνβιβαστους μὲ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν ὑποκρισία τῶν πατέρων, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους κανεὶς δὲν τοῦ γόνασε, γιατί ἢ φασομάζε μπορῶ νὰ εἰπῶ, ἔγινε ὅλη του τὴ νολὴ γιὰ νὰ τοὺς κατηνοοῦσε, μὲ τὴν ἰδέα — τὴν ἀλάνθαστη θέβαια καὶ γενικὰ ἀπὸ τοὺς ἔξιστους ἀνθρώπους παραδεγμένη — πῶς αὐτοὶ μὲ τὰ ἔργα καὶ τὰ λόγια τοὺς καταστρέφουν τὸ σκοπὸ τὸν ἡθικὸ, τὸν ἰδεώδη τοῦ Ναζωραίου καὶ εἶναι ἀναχρονισμὸς μέσα στὴ λογικὴ.

Τὸ σπ'νι του, στὴ ρωμαντικὴ συννοικία τοῦ Ἁγ. Δημητρίου, εἶταν τὸ σπουδαστήριον τῶν λίγων φίλων του καὶ ἐκεῖ μέσα ἐτελεῖτο ἡ θεία πραγματικῶς μυσταγωγία μὲ τ' ἀθάνατά του διδάνυια, πού ποδοῦσε νὰ μᾶς τὰ λέει σὲ στενὸ κύκλο, ἀλλὰ ἡθικὸ, — ὅπως εἶ-

γε — καὶ ἰακούμε μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια, παίρνοντας ἀπ' αὐτὴ τὰ θεμέλια, τ' ἀκλόνητα, νὰ διαμορφώσουμε χαρακτήρα γρανιένιο, καθὼς μᾶς τὴλεγε καὶ ὁ ἀληθινὸς ποιητής. Καθαρὸς καὶ ἀίματος καθὼς εἶτανε στὴ συνείδηση, καθαρὸς εἶταν καὶ στὸ σῶμα καὶ στὸ φαγητό του μέχρι σχολαστικισμοῦ. — πρῶτα πού τὸν κατάντησε ἐνοχλητικὸ σὲ ὅλα τὰ ξενοδοχεῖα, ὅπου βρώμικες συνειδήσεις εἶχαν συνδυασθῇ μὲ τὴ γενικὴ σὲ ὅλα, τροφίμα, ρούχα, ἀγγεῖα κτλ., βρώμα. Στὴν ἀπομόνωσή του ἀπὸ τὴν ἀλάλη κοινωνία, ἐντριφύσσε καὶ δημιουργοῦσε μιὰ ζοὴ ὁλόκληρη, ἀπεικονισμένη μὲ δυνατὰ χρώματα στοὺς στίχους του. Συζητοῦσε καὶ ἔδειχνε ἀμέσως τὴ φιλοσοφικὴ του σκέψη, μοῦσε τὴν ἐπίδειξη, τὰ ἐπιχειρήματά του ἦσαν ἀκατάγωνιστα, καὶ ὅπου συναντοῦσε ἐμπόδια, ἐκεῖ εἶτανε ὑπέρκοπος, ἐκεῖ θανατοῦσε τὸν ἀληθινὸ, τὸν ἀνέκτο παλαιστή, δὲν ἐνικοῦσε, ἐσύντριβε τὰν ἀντίπαλο, ὅπου συναντοῦσε τὴν ἀδυναμία συνδιασμένη μὲ τὴν παράλογη ἰχυρογνωμοσύνη, δὲν ἐσπαταλοῦσε τὸν πολὺτιμὸ του χρόνον, ἀλλὰ ἔπανε τὴ συζήτηση μὲ τὸ ἀθάνατό του ἀπόφθεγμα: «Λεῖπει ἡ μηχανὴ καὶ τὸ ὅλκιό, δηλαδὴ τὸ μυαλό καὶ ἡ μόρφωση».

Ἄγχοσιος σχεδόν, γιατί εἶχε τὴν ἰδιοτροπία νὰ μὴ δημοσιεύει σχεδόν τίποτε, ἐπειδὴ εἶχε μορφώσει τὴ γνώμη πῶς δὲν πρέπει νὰ δημοσιεύει κανεὶς τίποτε, πού πιθανὸν ὕστερα νὰ αναγκαστεῖ νὰ τὸ ἀλλάξει γνωστὸς ὅμως στὸ φιλολογικὸ κόσμον, ὅπου τὸν εἶχαν σὲ μεγάλῃ ἐχτίμησι καὶ σεβασμὸ καὶ ἰδίως ὁ ποιητὴς Παλαιῆς, πού σὲ κάποιο του τραγούδι τὸν ἔγραψε: «συνάδελφε ποιητή, γιὰ νὰ λάβει εὐθὺς ἀμέσως τὴν ἀκόλουθὴ ἀπάντησι:

Συνάδελφε μὲ κράεις ποιητή,
ἐπὶ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου.
νῆα ψαλμοῦ ζωῆς, πατοῖδας αἵων,
πὺ αἰῶνα Ἑλλάδα βοῦζει θανατοῦ.
Κι αἰσιότες ἀπ' αὐτὸ νὰ ποτιστεῖ
τὸ γῶμα αἰσῶ τοῦ τύπου τοῦ καμένου!
Καὶ νῆα καὶ ἡ βουλὴ τοῦ πεπορευμένου
ἔανὰ μὲ δάφνες νέες νὰ στολιστεῖ!
μὰ ἐνὼ εἶμαι ἔρημον βόλτον μὰ θρηνοῦλα
πὺ ἔρημον οἶε σ' ἔρημον νιολό
καὶ ἐκεῖ σὺν νὰ γλαῖ τὴν ἔρημιά τῆς.
Καὶ μὲν ὅλα μὲν ὅλα καὶ ὅλα, ἀνθρώπα
γόνει μὲ τοῦ πελάου τὸ θονάπτο
καὶ ἂν ἔρτει φτεροῦν νὰ πτεῖ διαβάτης! . . .

μέσα στὴν ὁποία φανερόνεται ἡ μετοικοφροσύνη τοῦ ποιητῆ καὶ ὁ πόθος του γιὰ τὴν Ἑλλάδα μᾶς, πού τὴν ποδοῦσε καὶ νείτος δακνοστολισμένη μὲ δάφνες ἀμύραντες ἀληθινές, καὶ συνὰ, βλέποντας τὴν ἀδυναμία καὶ τὴν ἄννη κατὰστροφὴς τῆς, γλαῖ μὲ πικρό-μυα δάκρυον. Ἡ ἀντιπρὸς τὸν συγκινοῦσε, ἡ πτώγει τοῦ ποικαλοῦσε τὰ σπλανεγὰ του δάκρυα καὶ συνὰ τὸν ἀνοῖχε νὰ λέει: «Τοῦ ποιητῆ ἀγῶριστός του σὺντροφος, πρέπει νὰ εἶναι ἡ συμπόνεσι καὶ τὰ δά-

κονα". Είχε στιγμές που βυθίζονταν σὰ σὲ ἔκσταση, που κάποιο τυχαῖο περιστατικὸ τοῦ ἀφαιρούσε ὅλη του τὴν προσοχή καὶ τότε κρεμώμαστε ἀπὸ τὰ χεῖλη του εἶταν ἡ στιγμή που ἡ ψυχὴ του ἔχυνε τὰ πιδ γλυκά της μέλια, καὶ μεῖς ἀχόριαγα, σὰ φιλόπονες μέλισσες, τ' ἀρπάζαμε καὶ τὰ ἀποθηρεύαμε.

Πολλὰ τέτια περιστατικὰ μᾶς ἔδωσαν νὰ ἐννοήσουμε τὴ δύναμη τῆς σκέψης του· σὰν τὰ ἐξῆς : στὴν ἀρχὴ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, που κυριολεκτικῶς μετὴν ἐκρηξή του τὸν ἔκαμε, ἀπὸ τὴ φοβὴ καὶ τὸν ἀποτροπιασμό του, νευρικότατο, σὲ τρόπο που νὰ μὴν ἔχει ποτὲ ἡσυχία, καθόμαστε στὸ παραλιακὸ καφενεῖο τοῦ Ληξουριοῦ καὶ βλέπαμε ἕνα ἀεροπλάνο που πετοῦσε, καὶ ἀκούσαμε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ποιητῆ : «Ὁ ἀνθρωπος κατώρθωσε νὰ γίνει πουλὶ καὶ ψάρι (ἀεροπλάνο καὶ ὑποβρύγιο), μὰ ἀκόμα δὲν κατώρθωσε νὰ γίνει ἀνθρωπος». Καὶ τὸ ἄλλο : Τὸν ρωτήσαμε ἂν ἔκαμαν καλὰ οἱ σοσιαλιστὲς νὰναμῖχτοῦν στὸν πόλεμο κατὰ τὸ 1914 καὶ ἂν θὰ ζημιωνθεῖ ἢ ὄχι ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀνάμειξη ὁ σοσιαλισμός, καὶ ἀπὸ τότε μᾶς ἔδωκε τὴν ἀπάντησιν : «Ἐπερε νὰναμῖχτοῦν γιατί ἡ στρατοκρατία θὰν τοῖς ἔσασσε σὰν τὸ Ζωρὲς· ὁ σοσιαλισμός θὰ νικήσει, γιατί πρέπει ὁ πόλεμος νὰ χτυπηθεῖ διὰ τοῦ πολέμου καὶ τὸ γὰρ διὰ τοῦ χακιοῦ». Ὁ πόλεμος καὶ μάλιστα μετὰ τὴν γοιστάνων, τοῦ προκαλοῦσε τὴν ὑπέροχον τίτσο, που θαινιάσθη τὴ ζωγραφίζει σὰν διὰ τοῦ ἀκόλουθα ποιήματα. Τὸ ἕνα τὸ ἔκαμε στὴν πόσθη τοῦ ἀνέστη τοῦ γέννηκε τὸ 1912 στὴ Μητρόπολιν τοῦ Ληξουριοῦ καὶ διαβάστηκε ἡ εὐνὴ τῆς Ἑορτῆς Συναγωγῆς κατὰ τὸν ἔνδοξον τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἕτερον εἴσεται «Ἡ τοῖσιν ἀποβλήσαν τὸ βροδὶ μετὴν τὴν γῆ-νοῦν τοῦ πολέμου μας» καὶ λαβαίνει ἀογὴ ἀπὸ τὸ σὺν-τὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου : ἡ δ' ἐδ' ἔνα μὲν τῆς ἡμεροῦς ὁ νόμος, καὶ λέει :

Φωτοφωγυμνὴν ἡ ἐκκλησιά,
μέσα μετ' ὁδοῦ τοῦ Θεοῦ γυρεύοντε.
—Νίκα σε κατὰ βαρβάρων— καὶ μᾶς δώσει
καὶ ἀπ' ὅσον καὶ βοήθεια συλλογὰ
σπουδαίου πελοκαπνίας σπαοδακύνοντε
νοοῖς Πατριδὰ καὶ Θεὸ καὶ γνῶση !
Πέστε μου πόσα, ἀνθρώποι λογικοί,
μέσα ἢ ἀπ' ὅσον εἶναι ἡ λογική :
Καὶ ἐνὸς ἀπὸ μέσα ἀντηγάζει τὸ Ἀνὴρ,
τῶν ἀγέλλων εἶναι τὸ Εὐδὸς ἡ νῆς ὕμιν :
καὶ ἀπὸ τὴν ἀναογία ἔχετε τρόμο,
μὴ μοιάσουμε τὰ ζῶα χωρὶς τὸ νόμο :

καὶ τὸ ἄλλο, που τῷ γραψε στὰ Χριστούγεννα τοῦ 1914 καὶ τ' ἀφιερώνει «στὸν Πάπαν τῆς Ρώμης Πῖον γιὰ τίς προστάθειές του γιὰ τὴν εἰρήνην», καὶ λέει :

Δὲν εἶν' ἀλήθεια... Εἶν' ὄνειρο κακὸ !
τ' ἀνθρώπινο αἷμα ρέει ποταμός,
κοκκίνησε καὶ αὐτὸς ὁ ὠκεανός.
Δὲν εἶν' ἀλήθεια τέτιο ξαφνικὸ !
Κάκονται γῶρες... ὄνειρο φοιχτό !
Ἡ γῆ εἶναι φλόγες... ὁ οὐρανὸς καπνός !
Κι ἄγρια Σταυροὶ συντρίβει ἄλλος
(Σταυροὶ εἰς !)

βόγγος ὁ ἀέρας, ψυχομαχητό.
Κι ἀνωθεν ὕμνος ἅγιος ἀντηγάζει :
Χριστὸς γεννᾷται—τοῦ Κυρίου ἡ χάρις—
ἀγνὸς ἀμὸς τῆς παναγίας ἀνάτης...

Μὰ ἀπὸ τὸν Ἄδη ὁ Σατανᾶς γελαῖ
που ἀκόμα εἶναι Θεὸς τοῦ κόσμου ὁ Ἄρης,
καὶ ὡς καὶ ὁ Πολιτισμὸς μέγας χασάτης !

Τὴ δόξα τοῦ πολέμου τὴν καταφρονοῦσε καὶ ζητοῦσε τὴ δόξα στὴ βιοπάλη γιὰ τὴν ἡθικὴ ἀνύψωσιν τῆς κοινωνίας καὶ ποιοῦσε λαχταριστὰ δὲ στιγμές που μάθαινε πὼς κανένας ἀνθρωπος τῶν γραμμάτων ἔπεφτε θύμα τῆς λύσσης τοῦ πολέμου· καὶ τὴν πίκρα του αὐτὴ τὴν ἀφίνει κατὰκαρδα νὰ φαίνεται στὰ διὰ τοῦ ἀκόλουθα τραγούδια. Τὸ πρῶτο τὸ στέρνει στὸ φίλο του Ψυχάρη, στὸ Παρίσι, κλαίωντας τὸ θάνατον τοῦ γιοῦ του στὸ μέτωπο τὸ Γαλλικόν. Τὸ ἐπιγράφει :

«Στὸν Ψυχάρη, γιὰ τὸ θάνατον τοῦ παιδιοῦ του στὸν πόλεμο, γκαρδικὸν σὺλλύπημα».

Κατὰρα νᾶγει ὁ πόλεμος
που τοὺς βλαστοὺς θερίζει,
κατὰρα ἡ Δόξα ἡ μάταιη
που στέρνει συμφορὰς,
που ἀγαπημένα ἀντρογόνα
σκληρὰ τ' ἀποχωρίζει !
καὶ που γονέων ἀπόνθρωπα
συνθλίβει τίς καρδιές !..
Σὲ σέ, πατέρα δύστιχη,
τὰ λόγια ἐτοῦτα λέω,
στὸ σκοτωμὸ τοῦ τέκνου σου
μετ' ὀλβίαν τῆς ψυχῆς,
καὶ τὸν ἀγιάτορεφτο χαυδ
—φίλος— μαζὶ σου κλαῖω
ποτῆρι που σὲ κέρασεν
ὁ πόλεμος νὰ πεις !..

καὶ τὸ ἄλλο ἀσμεωμένον στὸ Μαβίλη, διὰν σκοτώθηκε στὸ Δοῖσκο. Τὸ ἐπιγράφει :

—Ὁ καὶμὸς μου γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ φίλου μου
Μαβίλη που στὴ μάγῃ στὸ Δοῖσκο ἐσκοτώ-
θηκε.

Παίρνει κατόπι κάποιον Γαλλικὸ ἀπόφθεγμα, τὸ ἐξῆς :

«Heureux, qui pour la gloire et pour la lib-
erté dans l'orgueil de la force et l'ivresse du
rêve, meurent ainsi d'une mort éblouissante et
brève». (La mort de l'aigle) καὶ λέει :

Μὰ ἡ φίλτα κλαίει, κλαίει, κλαίει...
γιατὶ τὴ θλίψη ἡ Δόξα δὲν κοιμίζει !—

Μαβίλη μου ! Ἄχ, ὁ κόσμος σὲ φημίζει
καὶ τὴν ἀξία καὶ ἀρετὴ σου λέει,
καὶ ὁ ἡρωϊκὸς σου ὁ θάνατος τοῦ ἐμπνέει
ἐγκώμια καὶ μετ' ἀφάνες Σὲ στολίζει !

Καὶ μάρτυρα—Ποιητὴ—Σὲ ἀθανατίζει
μὰ ἡ φίλτα κλαίει... κλαίει... κλαίει...
καὶ ἀπ' τὸν καπνὸν θεοῦ τὸ δάκρυ ρέει
που ἡ Δόξα σου τὴ θλίψη δὲν κοιμίζει !

Μαβίλη μου ! Ἄχ, ἔλεγα ἐγὼ σὰν γέρος
ἐμὲ ἡ γλυκεῖα φίλτα σου πὼς θὰ κλάψει !
καὶ ἀξία Σου λόγια πόνην δὲν ἐδύσκω...

Κ' εὗρηκε ἡ Μοῖρα ἀπάντεχο ἓνα μέρος
μέσ' στή φωτιά, σὺν Δρίσκο νὰ σὲ θάψει,
καὶ νὰν τὸ στήσει Δόξας ὀδελίσκο!

Ἐπαναστατοῦσε ἡ συνείδησή του καὶ μισοῦσε —
μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς, — καὶ μιὰ τάξη ἀνθρώπων,
ποὺ χωρὶς νάχουν νὰ προσφέρουν τίποτε σὺν πόλεμο,
ὅλο γιὰ πόλεμο μιλοῦσαν, κ' ἓναν τέτιον παίρνοντας
μοντέλο, εἰχνεὶ σ' αὐτὸν τὸ φαρμάκι του, φαρμάκι
σὴν καρδιά, ποὺ λιώνει τὸν ἀντίπαλο στὰ πόδια του
καὶ τὸν καταντάει τέλειο πτώμα· τὸ ἐπιγράφει :

«Ὁ μοχθηρὸς Ψευτοφιλόπατρις»

καὶ λέει :

Τὸ πρόσωπό του ἐκεῖνο τὸ γιομένο
ποὺ τῆς καρδιάς του δείχνει τὴ σκουριά,
τὸ γέλιο τὸ κρυφὸ καὶ λυσιασμένο
ποὺ ἡ δυστυχία τῶν ἄλλων τοῦ γεννᾷ.

Τὸ φθονερό του μάτι τὸ σθημένο,
ποὺ δείχνει βουλμιά γιὰ συμφορά,
μᾶς ἐξηγοῦν γιὰτ' εἶναι διαφασμένο
τ' ἀγέλι του καὶ πόλεμο ζητᾷ.

Λήφει νὰ ἰδεῖ στὰ μάτια φορεμένους
πατέρες καὶ μαῖνάδες ποὺ μισεῖ,
νὰ τοὺς ἰδεῖ στὰ δάκρυά τους πνιγμένους :

Θάνατι δροσιὰ στὴν ἔρημ τῆς ψυχῆς.
Γιὰ τοῦτο ὑπὲρ Πατρίδος σκούζει—κράζει
Ὁρμη, ποὺ γιὰ κουφάρια ἀναστενάζει!

Ὁπαδὸς πιστὸς τῶν ἰδεῶν τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ
τοῦ Ἀλξινουοῦ, τοῦ Γιωργαντάου Ἰακωβάτου, ποὺ
μόνο ἐμπόδιο στὰ ὄντα τῆς Φυλῆς — ὄχι καὶ τόσο
ἄδικα — ἔβλεπε τὴ Ρωσσία, τὴν ἀρχοῦδα μὲ τοὺς
γαγύλους τῆς βοσκοτότης σὲ διαρκὴ παροξυσμὸ ἀπὸ
τὴν ἀσχή τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, φανταζόμενος τὸν
προσανατολισμὸν αὐτὸν μὲ τὸ μέρος τῆς Ἀντάντ, ποῦχε
συνεργάτῃ τὴ Ρωσσία, τέλεια καταστροφή στὰ ἰδανικά
αὐτῶν καὶ γ' αὐτὸ, διαφωνώντας μὲ τὴν πολιτικὴν τοῦ
προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, σατυροῦσιν τὴν πολιτι-
κὴν ἰδεολογίαν του, ἐδειγνε τῆς ἰδικῆς του ψυχῆς τοὺς
συνασμούς. Κ' ἔνοιασε, τότε ποὺ μᾶς καλοῦσαν οἱ
Σέρμαχοι στὰ Λαοδανέλλια :

— Ἡ Πόλη

Δὲν ἔσπευε ἡ Ἑλλάδα μας μονή
..... τὴν Πόλιν γιὰ νὰ πάρει,
καὶ ἀφοῦ τὴν καταφέραμε διπλῇ
τὴν κοᾶζον στὰ μπουνάκια γιὰ φανᾶρι.
Ἀπάρου κάτου καὶ γιὰ ψαρισιῇ
τὸ ἱστορικὸ νὰ ψάλει τὸ τροπάρι,
«τὴν ὕπερ μᾶγαν» κ' ἔτσι λάου-λάου ἐκεῖ
μὲ τὴν Ἀντάντ ἢ Ἀρχοῦδα νὰ μπουνιάρει.
Κατακαυμένη Πόλη! τ' εἶναι ἐτούτα
(ὅπου γιὰ τὸ Γένος αἰῶνες τοῦμεν),
γιὰ ἐνὸς ψευτομεσοῖα τῇ μεσιτεῖα,
καὶ γιὰ ὑπέρβια λήνη Μικρασίας.
βυζαντινὰς ὁμ' τοῦ Τούρκου τὸ παρῆναι
νὰ γένει τοῦ Χαγίου Μαντανοῦτα :

Μὲ τὸ φόβο μὲς στὴν ψυχὴ, μήπως μὲ τὴ νίκη
τῆς Ἀντάντ ἀνοίξει τὸ ἀχόρταγό της στόμα ἡ Ρωσ-
σία καὶ μᾶς καταπιεῖ, κατάντησε ἀμειλίχως κατήγα-
ρος, γι' αὐτὸ καὶ μόνο τὸ ζήτημα, τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς
Φυλῆς, τὸν ὁποῖον ἐδεώρει ἔξυπνον καθ' ὅλα τ' ἄλλα,
ἀλλὰ πῶς πέφτει σὲ ἄδυσσο μὲ τὴν πολιτικὴν του.
Μ' αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν καὶ χωρὶς ποτὲ ἀνήθικο σκοπὸ,
συμφέρο ἢ ὑπεροβολὴν, ἀπὸ ἀγνὴ ἀντίθεση γνωμῶν,
ἐτέντωνε τὸ τόξο του καὶ χτυποῦσε σὲ κάθε περίστα-
ση πῶδρισκε, τὴν πολιτικὴν τοῦ Κυβερνήτη, παίρνον-
τας σχεδὸν πάντα τὰ Λαοδανέλλια βάση κ' ἔγραφε :
— «Τὸ καρτὸ μου δάκρυ ἐμπρὸς στὰ Λαοδανέλλια,
ἀφιερωμένο στὴ μνήμῃ τοῦ Γεωργίου Ἰακωβάτου».

Εγὼ 'μαι σαρκιστὴς, ἐγὼ 'μαι ἐμπαιχτής.
Γελάω καὶ τὸ κόκκινον τὸ αἰνῶ,
καὶ μόνο πῶς δὲν εἶμαι θεομπαίχτης,
ἀπὸ κακὸ κεφάλι μου κ' αὐτὸ.

Ὡς καὶ μὲ τὴν ἀρρώστια μου, τὰ γέλια
τὰ σκάω, σὰν ὁ πόνος μετ' περναίει.
Κι ὡς τόσο ἐμπρὸς στὰ Κάρο-λαοδανέλλια
τώρα καρτὸ τὸ δάκρυ μου κυλάει.

Ὅχι γι' αὐτοὺς ποὶ ὁ πόλεμος θεοῖζει
νὰ κάμουν Πάσχα ψάρια καὶ πουλιά,
Ἀποῦ κ' ἡ Θεία Πρόνοια φροντίζει
μὲ δέω καὶ γι' αὐτὰ τῆς τὰ παιδιὰ.

Μὰ ἐδῶ ποὺ ἡ Ἀντάντ κουβάλησε ἄσ' τὰ πέρατα
τῆς οἰκουμένης, στόλους καὶ στρατευμᾶτα.

καὶ τοῦ Στ' αὐτοῦ τῆς ἔσπευε τὰ κέρατα...
(ποὺ ἀπὸ κουρὴ καὶ μετ' νὰ μποῖμε στὰ αἶματά,)

ἐδῶ, ἐδῶ τῆς τύχης μοιθορία!...
Μὲ τῆς Ἀντάντ τὰς τηλὴ καὶ πάλιν ἡ τῆς...
Κ' ἓναν τοῦ Γένους ποῦχαμε Μεσοῖα,
βυζῆς καὶ ἄλλος, ὀλοῦμενα. Κλαυβίτας!

Καὶ σ' ἄλλα τοιαυτοῦ πάλι σαρκιστικὰ ἔνοιασε τὸ
ἐπινοῶναι «Ὁ ὑπεροπτεῖται Μεσοῖας» τὸ ἀφιερ-
ωμένο εἶναι τὸ σεσωσμένο πῶμα πλέον Ἑλληνικὸ Γέ-
νος καὶ λέει :

Ὅτι ὅπως εἶναι ὑπεροπτεῖται ὁ Μεσοῖας,
ὁ Κόσμος Βενζέλος, σοβαῶς,
τόσοι τὸ δείχνουν — ὄχι ἓνας Σταυρός,
Κι ὁ Ἑλληνας καὶ ὁ Μέγας τῆς Γαλλίας,
ἐνῶ ἓνα μόνον ἔλαβε ὁ Χριστός,
καὶ ξύλων καὶ αὐτὸν καὶ ἀνεν ταῖνας.
Καὶ τὴν ἑὰν οἱ Ἑβραῖοι σὲς προφητεῖες
δύλουνε τὰ γυαλιά τους καὶ κοιτάζουνε,
αἱς οἶδε... Μήπως ἔχουμε ἁμαρτίες
καὶ μὲς τὸ, Θεέ καλέ, μᾶς τὸν ἀρπάξουνε!

Τὴ δύναμη ὅμως τοῦ σαρκισμοῦ του τὴ δείχνει σὺν
ἀκόλουθο, ποὺ τὸ ἐπιγράφει :

(*) Κρίμα νὰ μὴ ζῶδες σήμερον νὰ ἰδεῖ πόσο ἄδικο εἶχε

— *Condensed actuality*
— *Κρυγή περί δικαίου*

Ἄφου κατὰ θαρβάρων Γερμανῶν
δὲ θέλησε ἡ Ἑλλάς νὰ πολεμήσῃ
Δίκαιον βρῖσκαι τὸν ἀποκλεισμὸν
καὶ δίκαιον ἀπὸ πείνα νὰ ψοφήσῃ.

Μὰ τὸ φτωχὸ τὸ ζῶο νὰ πεθαίνει
τῆς πείνας γιὰ δική μας μοχθηρίαν !
Σκεφτήτε το, λαοὶ πολιτισμένοι...
Σ' αὐτὸ, φοβοῦμαι, γίνεται ἀδικία.

Σεῖς ἔχετε ἑταιρεῖες γιὰ τὰ ζῶα...
Ἐρεῦξομαι πρὸς ταύτας μετὰ θάροους.
Ἐρρέτω ὁ πταίστης!! σῶσατε τ' ἄδωα
τάλογα, τὰ μουλάρια, τοὺς γαϊδάρους...

Δίκαιον ὅμως ὁ οἶκος ν' ἀπλωθεῖ
κ' εἰς τοὺς ἐκ τοῦ ποιμνίου τοῦ Μεσσία,
καὶ ἄδωους καὶ αὐτοῦς, δικάως νὰ τοὺς δεχθεῖ
σὴν Κιβωτὸ τῆς μέσας ἡ σωτηρίας.

Κ' ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1909 δὲν τὸν ἀφῆκε ἀδιάφορο. Στὴν ἀρχὴ τὴν ἐδέχθη μετὰ μεγάλη εὐχαρίστησι, ἀναμεινοντάς νὰ ἴδῃ, καθὼς ὅλοι μᾶς, κάτιο εὐγνώριστο ἀποτέλεσμα, μὰ ὅμως, καθὼς εἶδε πὺς οἱ ἀξιομαχοὶ στὸ τέλος φρόντισαν μόνον καὶ μόνον γιὰ σειοῦν — ἀλλοιοῦ μᾶς ἂν μέχρ' στὸ τέλος ἔμεναν εἰ ἴδιοι νὰ διεισθύνουν, καὶ δὲν εὐδοκίωσαν ὁ ἀπὸ μηγανῆς Θεός, ὁ νέος τῆς Κρήτης Ἐπμενίδης, νὰ πάσῃ στὰ γέσια του τὸ τιμὸν — τότε καὶ ὁ ποιητὴς ἀφίνει τὴ μούσα του ἐλεύθερη καὶ μετὰ δύναμιν Ἀρχιλόγειο τὴν χαρμυλίζει μετὰ τοιαῦτα του πολλὰ φαρμακευτικὰ τρυφώδια. Τὸ ἔνα τὸ ἐπιγράφει :

— *Τῇ Μπουσουλότητι.*

καὶ λέει :

Αὐγοῖστος δεκαπέντε «Ἀνάγκη εὐλακύνειας»
Ἐνα γουδὶ τὰ πάντα κάνει τοῖματα.
Ὅτι τὸ Ἀνγούστου πάλι διὰ θαυματουργίας
τὰ πάντα θγαίνουν σῶα, μὰ θλαστήματα.
Πρὸς δὲ θγαίνουν καὶ μένουν γλίτες ὀρνίθες σειρήνια
γιατὶ ἂν, δὲν περισσεύουν δὲν πᾶνε ἔμπρὸς τὰ σπύτια.

Σταυρῶνται μετὰ δυνατὴ ἀνανάγκησιν τὰ ἄρθρα τῆς ἐπιμεριδίας ὁ Ἰσοδότης, πού εἶχαν τὴν ἐπιγοαφὴν «Ἀνάγκη εὐλακύνειας», τὸ Γουδὶ, τὴν ἐθαυματούρευσιν καὶ τελευτήσαν τὸν ποδοδισμοῦς τῶν ἀξιοματικῶν. Τὸ ἄλλο τὸ ἐπιγράφει :

— *Ἡ ἀνθρώπινη (Κάδο).*

Τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς τιμῆς τ' ἀστέρι
σέονει σὴν καταδίκη μ' ἀπονεί.
τῇ μοιχαλίδι τῇ ψευδοκρατίᾳ
νὰ τὴν λιθοβολήσῃ.
καὶ σ' ὅλο αὐτὸν τὸν ἀγοαντιο ντουναῖ
(ποὺ παίνονται) ὅλοι ἀνθρώποι ἀπ' ἄλλο ἀστέρι)
δὲ βρῖσκει ἡ δυστυρία τῆς εὐσπλαγχνίας
καὶ μάστιγ' νὰ δοκῶσιν.
Καὶ μὴ γλυκεῖα μοῦσι τῆς κἂν στιγμῆς

κανεῖς δὲν τῆς θυμᾶται περασμένη.
Ὁ νόμος εἶναι Μωϋσῆς... Πυγμή,
Βαρεῖτε τῆς — Ἄν ἀνθρώπων νὰ γένει !

Καὶ σὺν ἐπακολούθημα γιὰ τοῦτο, γράφει τὸ ἄλλο καὶ τὸ ἐπιγράφει :

— *Ὁ σκασμός μου.*

Κι ὁμπρὸς στὸ κάδρο τοῦτο ὁ ποιητὴς
ὅπου ἔζησε κοντὰ σὺν ἀσκητῆς,
καὶ μήτε τῇ ματιά τῆς
σὺν ἄτανε σακάτης
δὲν ἔλαβε τὴν τύχη νὰντικρούσῃ
οὐδαί καὶ αὐτὸ γιὰτὶ νὰ μὴ γλεντήσῃ...
ἀφου... καὶ ἀφου μετὰ μιὰ καλὴ μπουγάδα
ἔση καὶ ἂν ἔχουν ἑσῶα καὶ ἀπλυσία
θγαίνουν τὰ ροῦχα κρῖνα σὴν ἀσπράδα,
καὶ ἀφου μετὰ τὸ ἑλὸς τῆς κ' ἡ Ἑκκλησία
νηστεύσαντας καὶ μὴ
ὅλους στερνὰ γραμμῇ
μ' ἑνα κερὶ στὸ Πάσχα ἰσοπεδῶναι.
Κ' ἔτσι καὶ αὐτὸς μετὰ τῇ στεροῦ τῇ γνῶσιν
ἐπὶ τῇ πολυελαίῳ μᾶς ἀνθρώπων,
ὅλο τὸ παρελθόν του φασκελῶναι.

Τὸ ἀγνωστὸν τοῦ μάτι δὲν ἀφῆκε τίποτε ἄτακτο, ἀχρῆπτο ἢ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ἀταξία ἀλύπητα χτυπήθηκε ἀπὸ τὸν ἀκαμπτο ποιητὴ, μὰ ὅμως ἡ θρησκευτικὴ παραμόρφωσις ἢ ψεύτικη ἀπόδοσις κ' ἡ ἐξήγησις σὺς μεγάλες ἀλήθειες τοῦ μεγάλου κήρυκα τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Εὐαγγελίας, τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀλήθειας καὶ τοῦ Φωτός, τοῦ Χριστοῦ, εὐρηκε τὸν ἀφελιστὸ τῆς διώχτης ὅταν σκεφτόταν νὰ γράφῃ καὶ τὴν γιὰ τὸ θέμα αὐτό, τὴν πέννα του τὴν βοουτοῦσε σὺ πὺς δραστηρικὸ δηλητήριο κ' ἔβγαλε ὅλην τὴν χολήν, τὴν ὅποια, ὅχι λίγες φορὲς αἰσιτάνθηκε νὰ τὴν φαρμακῶναι ἢ παπαδοσύνη μᾶς, πού δὲ βρῖσκεται σὴν θέσῃ τῆς, πῶς ξεφύγει ἀπὸ τὸ σκοπὸ τῆς, πού μᾶς κατάντησε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὅχι πᾶς ἀμνάδα, καθὼς τὴν ἔλεγον οἱ προφητῆς, ἀλλὰ προβατῖνα πού διαρκῶς τὴν ἀρμέγουν αὐτοὶ οἱ ὑποκριτῆς πού μοιάζουν πραγματικὰ στοὺς προκατόχους τοὺς Φαρισαίους, καὶ ὁ ποιητὴς, ἀγανακτισμένος, γράφει τὰ τραγούδια του, ἔλεγχο σ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἄδλια καταστάσιν, ἐπιτίσας — μάταια ὅμως — μὴν ὁ ἔλεγχος φέρει τὴν διόρθωσιν. Ἄπ' ὅλα του θάναφρω τρία τὰ καλύτερά του. Τὸ πρῶτον τὸ ἐπιγράφει :

— *Τὰ Χριστούγεννα*

Στὴ φάτιν τῶν κτηνῶν Χριστὸς γεννᾶται
χωρὶς τῆς Ἐπιστήμης συνδρομῆς
ἡ Θεία Φύσις κάνει γιὰ μαμὴ
καὶ ὁ δράκος, σὺν ἀρῇ, Θεός, κοιμᾶται.
Αὔριο ἄ' τρας, σὰ ληστὴ σκευάται,
— Νέα τοῦ κόσμου θέλει οἰκοδομῇ —
Σταυρὸ τοῦ δίνει ὁ Νόμος πληρωμῇ,
πλὴν ἅγιο φῶς σὺν τῷ τάφῳ του γεννᾶται.
Δάκρυ τοῦ Βασιλῆ, δὲν εἶναι δικὸς σᾶς.
αὐτὸς τῆς φάτιν ὁ φτωχὸς Χριστὸς,
πού ἐκέρυξε γιὰ νόμο του τὴν χάσιν.
Ἐσῶς τιμὴ σᾶς μόνῃ: Τὸ σ' ἐστὶ χάρι.
Πομπές, Θεοπομπές τὸ ἰδαρὸν σᾶς,
κ' εἶν' ὁ Θεός σᾶς, σὺν ἑσῶς, μαρὸς!!

Ἔμπα καὶ σὶ, νὰ μὴ σὲ ὀνομάσω,
αὐτῆς ἀηδίας μου τὸ τραγοῦδι,
ποῦ ἤθελα τὴν καρδιά μου νὰ ξεράσω
στὸν πάρο σου γιὰ νεκρὸ λουλούδι κτλ.

Γιὰ προοίμιο στὸ δυνάττο του αὐτὸ ἔργο γράφει :

Τὴν κόλαση μὲ εἰκόνες νὰ στολίσαι
ἐμπῆρες στοῦ Διάλου τὸ κεφάλι
καὶ γύρισε τὸν κόσμο νὰ ζητήσῃ
πόσοι πού ν' ἀριόζει ἐκεῖ νὰ βάλει...

Μὰ πονθεὰ δὲν ἦρε νὰ ἐχτιμήσῃ
κακίας θάθος πού νὰ κάνει ζάλη,
σὺν στὴν Κεφαλωνιά, καὶ ν' ἀγαπήσῃ
ψηχὲς σατανικὰς, φρικώδη κάλλη...

Κι ἀγνόησεν κ' ἐμὲ, φτωχὸ ζωγράφου
πού κάποιον εἶχε δική μου δεῖ δουλιὰ,
γιὰ τῆς Πινακοθήκης του τεχνίτη.

Γι' αὐτὸ μὲ πίσσα καὶ μὲ θειάφι γράφω
κ' ἡ Μούσα μου στὸν ἄχαρο μπελιά,
μὲ τὴν κακὴ μου τύχη κλαίει καὶ φοβῆται.

Καὶ σὲ μερικὰ δίστιχα ἀκόμα εἶναι κ' ἐκεῖ ὄχι λι-
γώτερο δηχηκὸς. Γιὰ κάποιον γιατρὸ κομπογιαννίτη
ἔγραψε μὴ φορὰ :

Γιὰ τὸ γιατρὸ πού πέθανε, ὄλγιοι στὴν κηδεῖα του!
Τὴν ἔστειλε γιὰ ὅ πο δ ο χ ἡ μπροστὰ τὴν πελατεῖα
του.

Σὲ κάποιον ἄλλον ἔγραψεν ἐπίσης :

Κοῦμα γιὰ σέ, γιὰ δίστιχο, νὰ γαλαστεῖ μελάνι,
Γατόμαρο, ποῖος φρόνιμος, τὸ βάρει στὸ τηγάνι ;

Σὲ κάποιους ἐπίσης ἐμπόρους συγγενεῖς του στ'
Ἀργοστόλι χρωστοῦσε μερικὰ χρήματα· τοὺς ζήτησε
μὴ φορὰ λίγο ὑφασμα γιὰ ἐσώρουχα· ἐκεῖνοι, γνω-
ρίζοντας πὺς ὁ ποιητὴς θὰ τὸ πάρει καὶ κεῖνο χρεω-
σικὸ, τοῦδωσαν ὑφασμα ἐλευθέρου· αὐτὸ τὸ περιστατικὸ
σατιροῦντα, ἔγραψε :

Τὰ σάπια καὶ τὰ σκάρτα ὅλα περναῖνε
ἀλέσματα γιὰ κείνους πού χρωστοῦνται.

Ἐπειδὴ ἀφιέρωσε ἓνα δίστιχο στὸν Βιλλάρδο, ἓνα
τότε μεγαλομανοῦς ἡλίθιοι, κ' ἔγραψε :

Τ' ἄστειλα τοῦ πατέρα σου θὰ μείνουν φημισμένα
ἀπ' ὅλα ὧ-δοιστοῦργημα, μᾶς ἀφῆσεν ἑσένα !

Καὶ σὺν ἐπιστολήν σου στὸ σατυρικὸ του ἔργο, γί-
να, σὶ τελευταῖες του στιγμῆς, σατιροῦνται καὶ τὲς
συμβολικῆς τῶν γιατῶν, πού τοῦλεσαν πὺς γιὰ νὰ ἴ-
ρει καλὴ — βασανίζονται μὲ μὴ ἐλευθέρου ἀσθένεια τῶν
ἐντέρον, ἡ ὅποια καὶ τὸν ἔστειλε στὸν Ἄδη — τοῦ
χρησιζόμενου νὰ δαῖ τὴν ἐξοχή κ' ἔγραψε :

— Ἡ ἀρωάστεια μου

Λέει ὁ γιατρὸς πὺς καθαρὸν ἀέρα
ἡ δουλωμένη ἀρρωστία μου πὺς θέλει
πρὸ πάντων γιὰ νὰ λάβῃ θεραπεία.

Μὰ ἐδῶ, γιατρέ μου, εἶναι ἀντισημῶς,
ἀφοῦ ἔχει δικασμένο τὸ Μικελή
ἡ ἀνάγκη στὸ καθῆμι νύχτα — μέρα
Κ' ἔτσι μὲς σὶ σιγύρια τοῦ σπαιτοῦ
κούπωμα νὰν καὶ αὐτὸς τοῦ κανατιοῦ !

Μὰ ὁ ποιητὴς, πού μὲ ἀμυδρότητα σὰς τὸν παρουν-
σιάζω, ὡς τώρα, γιὰ σατυρικὸ, καὶ λέω μὲ ἀμυδρότη-
τα, γιὰ τὰ δυνατὰ του ἔργα δυστυχῶς ἀκόμα δὲν τὰ
μάθαμε, γιὰτὶ εἶναι ἀδημοσίευστα, σὶ χέρια τοῦ πα-
λιού καὶ καλοῦ του φίλου Θρασ. Μομφεράτου, δὲν ἔχει
μόνο δύναμη σὶ σάτυρα. Ἡ μούσα του καμιά φορὰ
ξεχνοῦσε τὸ φαρμάκι τῆς καὶ σὺν ξεχασμένη ἀφῆκε νὰ
χύνεται ἀπὸ τὸ στόμα τῆς μεριστάλαχο νῆμα μὲ μὴ
περιπάθεια καὶ μ' ἓνα λυρικὸ πού δὲν εἶναι καθόλου
κατώτερος ἀπὸ κείνον πού συναντοῦμε σὶ τοὺς ἀρχαί-
ους μας λυρικούς. Λυτοῦμαι πού μοῦ λείπουν τὰ δύο
του καλύτερα λυρικά ἔργα Ἡ βασίλισσά μου, καὶ τὸ
Ἡ Κυπαρισσία μου, πού μέσα σ' αὐτὰ φαίνεται πὺς
θάνατο ὀλοζώνταν ἡ δύναμή του, γιὰτὶ γ' αὐτὰ μᾶς
ἔλεγε: «Ὅλα μου τῶλλα ἔργα θὰ μοῦ τὰ σβύσει ἡ
κριτική, ἀλλὰ σὶ Ἡ Βασίλισσά μου, καὶ σὶ Ἡ Κυπα-
ρισσία μου, δὲ θὰ βάλει ποτέ γέρι». Ἀπ' ὅσα δημο-
λυρικά του ἔχω σὶ χέρια μου, θάναφῶ μερικὰ καὶ
θὰ προσπαθῶ νὰ δώσω μὴ εἰκόνα σὶ τὴν νέα μορφή
τοῦ ποιητῆ. Καὶ πρῶτο θάναφῶ κάποιον ποίημα πού
ἀφιέρωσε σὲ κάποιον ἀναπημένην του Λουῖζα· δὲν ὁ
ποιητὴς εἶχεν ἡλικία 20 — 22 ἐτῶν. Τὸ ἐπιγράφε :

— Παράπονο εἰς μίαν Λουῖζαν

Μὲ λέει ἡ Λουῖζα ἀσεβῆ
καὶ τὰ ὄρεϊα τῆς μάτια δὲ γυρίζει
τὸν ἄντρο νὰ ἴδῃ τὸν ποιητὴ
γιὰτὶ κερί σ' ἀγῶνι δὲν ἀνάβει
καὶ δὲν πηγαίνει, ἄγ' ! νὰ μεταλάβῃ
Κι ἂν εἶπεν ἡ Λουῖζα μὴ ὁμορφία
σὰ μὴν ἀγῶνι Ὀδοδόξῃ πού νῆχει
τὸ γοῦμα τῆς ἐλπίας, γολερικῆς,
καὶ στοαβουνοῦσα μὲ κροτὴ τῆς ῥάχης,
ὁποιονδήποτε θὲ ἴδῃ! ὅς εἶναι...
Φέτι φαρμάκια, σιγχοργέ μου, πίνε.
Μὰ νῆσαι ἓνα: Ἄγγελος πωστός,
μὲ δ' ὅπως ὁδὸν τὸν σπτοῦ νὸ φέρει
ὅσων ἔφ' τὸν Παρίδεισο ἀρπαχτός
ἀπ' τοῦ ζωγράφου Ραφαήλ τὸ χέρι,
καὶ νὰ μὴ στοῦσαι γὰν νὰ μὲ κοιτάξῃ,
μὲς σὶ τὴν γολὴ μου τὴν ψυχὴ μου βιάξῃ.
Ἄν, μὴ, Λουῖζα, μὴ μὲ λέγῃς ἀσεβῆ,
μὴ πᾶν κ' ἐνὸς Θεοῦ λέξῃ, δὲν πιστεύω ;
σὶν ὁμορφιά, εἰκόνα τὸν πιστῆ,
μὴ πᾶν, τί ἄλλο παρ' αὐτὸν λατρεύω ;
Καὶ μὴ πᾶν ἐμπροστὰ σὶν ὁμορφάδα
δὲν χροῖται ἡ κοδιὰ μου σὰ λαμπάδα ;
Ἐπειτα τὴν ἀγάπῃ, ἐντολή
μεγάλη σὶν τὴν ἴδιον τὸ Θεὸ μας,
ἐπὶ τὴν ἐγχελεῖ ἀπὸ τοῖς δύο μας ;
μὴ πᾶν νὰ μὲς μπόρεῖς πὺς πὸ πολλὸ
Ἄν, μὴ μὲ λέξῃ, Λουῖζα, ἀπιστόν ;
νὰ μὴν πιστέψῃς τὸ Θεὸ σκληρόν.
Μὰ ἡ Λουῖζα ὄχι μόνο νὰ μὲ ἴδῃ

(*) Ἐπειτα.

τὰ ὠραῖα τῆς τὰ μάτια δὲ γυρίζει,
μὰ οὔτε κὰν ἀκούει τὴν παλαβὴν
τῇ μούσῃ μου ἂν ἴσως μουμουρίζει
ἓνα τραγοῦδι τέτιο δίχως χάρη,
ποῦ ἂν τοῦ ἥλιου ἐκείνου μόνο μάλα
ἀχτῖνα εἶχε, θάλαμπε ὡς φεγγάρι,
μέσα στῶν τραγουδιῶν τὴν ἀπειρία !

Μέσα στὸ τραγοῦδι αὐτὸ μπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπεῖ
πὰς θοίσκει ὅλα τὰ συστατικά ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ
εἰπωθεῖ ἓνα ποίημα λυρικό. Ἐδῶ ὅμως δὲ συναντᾷ
κανεὶς μόνο τὸ αἶσθημα νὰ ξεχειλίζει. βλέπει καὶ τὴ
ζωηρότητα στῆς διαφορὲς εἰκόνες, μὲ τίς ὁποῖες κα-
τορθώνει ὁ ποιητὴς νὰ μᾶς συγκρατήσῃ ἀκέραιους
μέσα στὴν ἔννοια. Καὶ στᾶλλαι ὅμως ποὺ θάναφ' ἔρω θ' ἔν
εἶναι οὔτε πρὸς Μ' ἢ, οὔτε πρὸς κατώτερη ἢ περιπάθεια
καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ ποιητῆ. Κ' ἔγραφε :

— Εἰς τὸ χεράκι τῆς

Ὅταν ἀφράτο, τρυφερῶς χεράκι,
παίρνω γλυκὰ μέσ' στὸ δικό μου χέρι,
γιὰ νὰ σὲ χαιρετήσω,
γλυκαίνει αὐτὴ ἡ στιγμή πολὺ φαρμάκι,
καὶ μιὰ κουφὴ πνοὴ ζωῆς μου φέρει
κ' ἐπιθυμῶ νὰ ζήσω.
Καὶ πάλι στὸ δικό σου τὸ χεράκι,
(ποῦ μ' ἔλεις καὶ δίχως νὰν τὸ ξέρεις)
τολμάω νὰ πιθυμήσω,
μὲ τῆς ψυχῆς ἓνα θεοῦ φίλάκι
ὅπως μικρὸ σὰν σαΐταινι δασύρι,
εἶσαι κ' ἐγὼ νὰ σβύσω.

Καὶ σ' ἄλλο :

— Ἡ τριανταφυλλιά

Σὲ μιὰ τριανταφυλλιά ποὺ μοὶ στολίζει
ὅλ' ἀνθισμένη τὸ μικρὸ μου ἀνθῶνα
ἔδοσα τῶνοιά σου τὸ χρυσό.
Κι ὅπως ἐκείνη ἐτοῦτο δὲ γνωρίζει,
δὲν ἔχεις καὶ σὺ πόσο σ' ἀναπνέ,
ὅτ' ἔχεις τὰ χρυσὰ μελλιά κορῶνα,
Βασίλισσά μου, φίλημα δειλὸ,
εἰν' τὸ μικρὸ μου αὐτὸ φτωχὸ τραγοῦδι.
ποὺ πρὸς ἐσὲ πετάει ἐροειμένον,
σὰν πετελοῦδα σ' ὁμοῖον λουλούδι,
γιὰ νὰ σοῦ πῶ τὸ πόσο σ' ἀγαπῶ,
γιὰ νὰ σοῦ πῶ τὸ πῶς γιὰ σὲ πεθαίνω.

Καὶ στὰ διὰ τοῦ αὐτοῦ τραγοῦδια πάλι φαίνεται μιὰ
πρόσφατα γάση καὶ μιὰ τρυφεράδα ὅτι ἀπὸ τίς συν-
θηματικές. Μὰ ὅπου καὶ ὅταν ἔγραφε λυρικά ὁ ποιητὴς
μὲς τῆς αὐτοῦ μᾶς παρουσιάζεται ἀσυνείητος. παντοῦ
ὡς παρουσιάζεται νὰ αἰσθάνεται, νὰ συμπεριφέρεται,
νὰ ποιεῖ, νὰ γράφει καὶ νὰ γράφεται. Καὶ στὰ ὁλόκλη-
ρα τοῦ ὁ ἴδιος φαίνεται νὰ λέει :

— Παρόπνοιο

Ἄχ, καὶ γιασεμιά λησμονημένα
ποῦ ἔλαβαν νὰ λάβουνε τὴ χάρη,
σὲ μιὰ καρδιά χρυσή γιὰ μαξιλάρι,
νὰ μαροδοῦν ἀπ' αὐτὸ ζηλεμένα....
Ἄχαρο καὶ θλιμμένο ριζωὸ τους,

τὰ πῆρε ὁ αἶρας, τάρριξε στὴ σκόνῃ...
μὰ ἐκείθεν μὲ φόβο ξεφυτρώνει
φτωχὸ τραγοῦδι, τὸ περᾶνον τοῦς !

Ἄλλο, ποὺ τὸ ἀφιερώνει σὲ κάποιον γνωστὴ του :

— Εἰς τὴν...

Ὅμοιάς με τὴν Ἀνοῖξη με τὰνθηρά σου νιάτα
ἔχουνε τοῦ Καλοκαίρι τὰ μάτια σου πυράδα,
(ράδα,
καὶ τοῦ σεμνοῦ Φθινοπώρου τὰ χεῖλη ροστιμάδα,
μὲ καὶ Χειμῶνα κρύβουνε τὰ στήθη τὰ χιονάτα!

Κ' ἐξακολουθεῖ σὲ κάθε του τραγοῦδι νὰ μᾶς πα-
ρουσιάζει τὴν ὁμορφίαν καὶ τὴν ἀνδρικήν τῆς ἀνοιξῆς,
καθὼς θὰ φανεῖ στὰ παρακάτω. Ἐγραψε γιὰ κά-
ποιαν κάποτε καὶ εἰδλεγε :

— Πασχαλινὸ

Δὲν ἔχεις τῆς μουσικῆς τὴν ὁμορφάδα,
οὔτε τοῦ ῥόδου, λιγερὴ μου, ξέστη,
στὴν ὄψιν τῆς ζωῆς τὴν κοκκιναδα
ὅπου σὲ τόσες λάμπει, ἀγορασμένη !

Μᾶλιν τὸ πόσωπὸ σου τόση ἀσπράδα,
σὰ νᾶσουν ἀπὸ ἀνθόγαλα πλασμένη,
καὶ τόση ἔχει τὸ γέλιο σου γλυκάδα,
μὲ ζάχαρη σὰ νᾶσουν ζυμωμένη !

Καὶ μοιάζουν τόσο, Κόρη μου καλή,
μὲ γλύκισμα ἀπὸ γάλα, αὐτὰ τὰ κάλλη,
καὶ τόσο, ἄγ' ἢ ποὺ ἀρέσουνε πολὺ,
καὶ τόσο ποὺ ζαλίζουν τὸ κεφάλι,
ποῦ ὅχι νὰ σοῦ δώσω ἓνα φιλή,
ἦθελα νὰ σὲ πᾶω μὲ τὸ κοιτάλι !

Καὶ στὸ ἄλλο, ποὺ τὸ ἐπιγράφει :

— Σαρακοστιανὸ

Μ' αὐτὰ τὰ μάτια σὰν ἑλίες,
παντοτεινὰ δὲ νᾶκανα νηστεία !
κ' ἦθε ἀστοχήσω Πάσχα καὶ Τυρινές
νὰ τὴν πεονῶ μὲ ξεροφαγία !
νὰ προσφάξω μὲ γλυκιὰς ματιές,
δοξάζοντας Χριστὸ καὶ Παναγία !

Καὶ σὲ κάποιον λεύκωμα τῆς δεσποινίδας Χαριτά-
του ἔγραψε :

ἦθελα τὸ φτωχὸ μου καλαμᾶρι,
ἀντὶ μελάνι γιὰ νὰ πάρει ἡ πένητα,
λινωτὸ νᾶχει γιὰ σὲ μαργαριτάρι.
Κι ἀντὶ γιὰ λόγια ἐδῶ καλλωπισμένα,
μ' αὐτὸ νὰ γράψω μόνο τῶνομά σου,
συμβολικῶς μὲ τὴ σευνη λαμπράδα,
νὰ παρασταίνει τὴ γλυκεῖα θεωρία σου,
καθὼς καὶ τῆς ψυχῆς τὴν ὁμορφάδα !

Καὶ μὲ τὴ μετριοπροσύνη του τὴ μεγάλῃ, ποὺ τὸν
ἔκανε νὰ μένει ἀσάφης καὶ γνωστὸς μόνο σ' ἓνα μι-
κρὸν κύκλο ἀπὸ θαυμαστές του, γράφει ἓνα ἀπὸ τὰ
πρὸ ὠραῖα κ' εὐδύμα λουλούδια τοῦ ποιητικοῦ του ἀν-

θόνα, συνδυάζοντας ταυτόχρονα στη μετριοφροσύνη
κ' έναν αφάνταστο λυρισμό, και το επιγράφει :

— *Τὸ βραβείο τῶν στίχων μου*

Δὲ πτέρνω ἐγὼ σ' ἀγώνες τοὺς φτωχούς
τοὺς στίχους μου, ποὺ διαφνῶ δὲ γυρεῖω
ἀγάπη μου, ἀπ' τῆς γῆς τοὺς θησαυροὺς
τὸ γέλιο σου μονάχα ἐγὼ ζηλεύω.
Καὶ στοὺς κρυφούς μου μέσ' αὐτοὺς κημῖους
ποὺ μὲ μιὰ τύχη ἀσπλαγχνὴ παλεύω,
αὐτὰ τὰ μάτια — αὐτοὺς τοὺς οὐρανοὺς —
σὰν ὕαση κ' ἐλπίδα μου ἀγναντεύω !
Κι ἀπ' τὴν καρδιά μου στὸ δικό τους φῶς,
σὰ μυρουδιάτα ἀροῖγουνε λουλουδία...
Γιὰ σένα λέω τὰ ἔρμα μου τραγούδια...
Βραβεῖο τους ὁ γλυκὸς ἀνασασμός,
στὸ διάβασμά τους χάδι ἀγαπημένο,
κ' ἐγὼ ἄσημος στὸν κόσμον ὡς ἀπομένο.

Ἀλλὰ καὶ στίς νεκρολογίες του μᾶς παρουσιάζεται
νεωτεριστής, ξεφεύγει ἀπὸ τὰ συνηθισμένα, τὰ τριμ-
μένα, καὶ στὴν κλάψα του μέσα μᾶς ἀρπάζει καὶ μᾶς
φέρει σ' ἓνα νέο κόσμο. Ἀπ' αὐτὲς θάναφέρω δύο,
ἀναφερόμενες στὴν ἴδια οἰκογένεια Δ. Λουΐζη, γιὰ τὸ
θάνατο τῶν δυὸ παιδιῶν της. Τὸ πρῶτο τῶφτισε τὴν
27 τοῦ Ὀκτώβρη τοῦ 1891, στὸ θάνατο τοῦ πρώτου
παιδιοῦ, Σπύρου. Τὸ ἐπιγράφει «Δάκρυ» καὶ ἀπάνου
γράφει τὰ ἐξῆς λόγια τοῦ Ἀλφρέδου Μυσσέ :

«Le seul bien qui me reste au monde
est d'avoir quelque fois pleuré».

Ἐπάλαιψες, παιδάκι ἀγαπημένο,
μὲ τὸ σκληρὸ τὸ Χάρο σὰ λιοντάρι.
Βλαστάρι θαλερὸ καὶ ὀλανθισμένο,
μὲ τοῦ βορῆ τὴ λύσσα, σὰν πριναρί...
Κ' ἔπεσες... ἄχ... στὴν πᾶλη νικημένο !
Ὁ Θάνατος γιὰ δόξα του ὡς τὸ πάρει... —
Εἶναι εἰρωνεία ὁ βίος μας... καὶ ξένο
Εἶναι ὅ,τι ὠραῖο ζεῖ στὴ γῇ γιὰ χάρη !
Τὰ δόλοφτά σου μάτια θὰ θυμούνται
οἱ δύστηνοι γονεῖς σου γιὰ λαχτάρα !
Κι ἂν εἰς τὸν ὕπνον κάποτε εὐτυχεῖς
τὰ ἰδοῦν, σὲ νέα θὰ βρεθοῦν τρομάρα,
ἔμπνώντας στὸ σκοτάδι τῆς ζωῆς,
ποὺ τὸ γλυκὸ τους φῶς θὰ νὰ στεροῦνται.
Καὶ σύ, τραγούδι μαῦρο, ἀτελεισμένο
στὸν κόσμο τί ζητεῖς ;
— Δάκρυ εἶμαι ἐγὼ θερμὸ καὶ ἀγαπημένο,
ὁδὸν τῆς ψυχῆς.
Στάλα δροσιᾶς . σὲ τάφου λουλουδίκα
ἀχαρο «χαίρε».. τελευταῖο φιλάκι..
μόνον ἐγὼ στὴ γῇ δὲν εἶμαι ξένο. .

Καὶ τὸ δεύτερο, ποὺ τὸ ἐπιγράφει «Δόγμα Πόνου»,
στὸ θάνατο τοῦ δεύτερου παιδιοῦ Ἀντρέα :

Στοὺς θερήνους σας, στὴν πρώτη συμφορὰ
εἶπα κ' ἐγὼ τοῦ πόνου σας τραγούδι,
μὰ ἡ διαωγμένη ἐγύρισε Χαρά
φέροντας νέο, ἀφάνταστο λουλουδί..
κ' ἐστέγνωσαν τὰ μάτια τὰ θλιμμένα
καὶ ἀνθίσαν πάλι γέλια ἀγαπημένα.
Κ' εἶπαμε νέα ὀλόχαρη ζωὴ

χαρὲς κ' ἐλπίδες καὶ ὄνειρα γεμάτη
ὥσαν λαμπρῆς ἡμέρας χαρηνγῇ !
Καὶ ὅμως... μόνον εἰρωνεία καὶ ἀπάτη
ἐθγῆκαν ὅλα... καὶ ἀσπλαγχνὴ εἰμαρμένη
φώλιαξε σ' ἄνθι σὰν ὀχιά κρημμένη...
Καὶ μέσ' στὴν ἀγαλλίαση, τὸ μαρὸ
καὶ τὸ φοιχτὸ της ἔχρυσε φαριμάκι...
Κ' ἔδωσε τοῦ μαρτύριου τὸ Σταυρὸ
σ' ἓνα ἀγγελούδι πῶ ἀπὸ παιδάκι
κ' ἐγίνκατε καὶ σεῖς μέχρι θανάτου
μάρτυρες στὸ σκληρὸ τὸ Γολγοθὰ του !
Καὶ τώρα, ποὺ σὲ μαῦρο ὠκεανὸ
ὁ πόνος τὴν ψυχὴ σας τὴ θυτίζει,
ὁ Γολγοθὰς (δοῦν τὸν οὐρανὸ
μόνος αὐτὸς μὲ τὴν κορφή του ἐγγίζει),
ἄμποτε ἀπὸ τὸ φῶς του νὰ σὰς δίνει
μικρὴ παρηγοριὰ γιὰ ἐλθμοσύνη !

Κι ἀπὸ τὴν περιπάθεια, ἀπὸ τὴν κλάψα ξεπετιέται
εὐθύς καὶ γελαῖ εὐτράπελα δελχοντας μέσα στοὺς
στίχους του μὲ ζηλευτὴ κ' ἔντεχνη ἀφέλεια τὴν ἀ-
θῶα ἀστείότη. Καὶ γράφει :

— *Ἐρωτικὴ ἐπιστολὴ*

Ἡ χδεσινὴ μαζί σου τσακωμάρα
μ' ἔκαμε τὴ ζωὴ νὰ βαρεθῶ
καὶ μοῦρδε καὶ στὸ νοῦ νὰ σκοτωθῶ,
χωρὶς νὰκούσω στὴν καρδιά τρομάρα.
Κ' εἶπα· σὸ τάφο δὲν εἶναι λαχτάρα !
Καὶ πῆρα τὸ ξουράρι νὰ σφαῶ,
καὶ τόχα νῶ, τι χῶσω στὸ λαμό,
γιὰ νὰ τελειώσει καθε φαριμάρα...
Μὰ δὲν ἤξερω πῶς καὶ τί καὶ ποῶ,
καὶ ἀντὶς νὰ κάμω τέτα ἀντραγαδία
ἐθάρατκα μὲ μιὰς νὰ ξουριστῶ...
Κ' ἐκόσπασε καὶ τούτη ἡ τρικυμία...
Κι ἀντὶς νὰ μ' ἀγροικήσεις σκοτωμένονε,
θάρω νὰ μὲ φιλήσεις ξουρισμένονε !

Μέχρι στὴν τελευταία του στιγμὴ ἔγραφε καὶ ποτὲ
δὲν κουράστηκε, καθὼς ὁ ἴδιος σ' ἓνα του τραγουδί
γράφει σὲ κάποια γνωστὴ του ποῦ τὸν ρώτησε «Τί κά-
νει ἡ μοῦσά του».

Ἀκόμα δὲν ἐχῆρεψα ἀπ' τὴ μοῦσα
καὶ κοπελίζει ἀκόμα ὁ πειρασμός
καὶ μοῦ γυρενεῖ ἀκόμα πάντα λούσα
κ' εἶναι στὸν Ἄη καθρέφτη πάντα ὁμπρός...
Χῆρος βέβαια πῶ καλά θὰ ζοῦσα,
καὶ οὔτε τῶνα μὲ τῶλλο θὰ χτυποῦσα
τὰ χέρια, ὅπως μὲ φέρνει ὁ ἀπερσιτισμός...
Καὶ τῶρ· μέσ' στοῦ βίου μου τὸ χειμῶνα,
μέσ' στὴ γεροντικὴ τῆς ἀγκαλιάς
βροσκω πυράδα τῆς ζωῆς ἀκόμα
καὶ στὸ ξεθωριασμένο της τὸ στόμα
τὰ πῶ θερμά καὶ γκαρδικὰ φιλά
ἀπὸ μού μένουν πῶς καὶ τὰ μόνα...

Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ ποιητῆ — ἂν μπορῶ νὰ
χα τὴν ἀπαίτηση πῶς πέτυχα νὰ ζωγραφίσω πραγμα-
τικὰ τὴν εἰκόνα του χωρὶς νὰ ξέρω ἀπὸ τέτα ζωγρα-
φική. — Μὲ ἤρεμη καὶ γαλήνια τὴ συνείδηση μέγα

στην τελευταία του στιγμή, εξακολουθούσε να μένει ο ίδιος, όπως άρχισε. Φιλοσοφώντας και την παραμικρότερη κίνηση και χτυπώντας αλύπητα κάθε έχτροπο, κάθε έκτροχιασμό της κοινωνικής μηχανής. Κι ο συκοφαντημένος ως άθεος! μασσόνος, (αν μπορεί να ειπωθεί πως είναι συκοφαντία και θρυσία το μασσόνος), ξεψύχησε ήσυχα μέσα σ' ένα δωμάτιο του νοσοκομείου 'Αργοστολίου. (Ήτσι πεθαίνουν όλοι της μούσας οι τρόφιμοι). Ξεψύχησε με τις αδάνατες λέξεις:

«Μην κλαίτε ο Μικέλης πάει στη ζωή!»

Κι ο Νοέβρης του 1917 στέρνει στον τάφο το τελευταίο αστέρι του Αηξουριώτικου ουρανού που το σερέωμά του τώρα δεν έχει τις άχτιδες του χλωμού φεγγαριού του Ιούλιου Τυμπιδάου να άσκοφαντίζουν τη σκέψη μας και να μās οδηγούν στον ίδιο με τους δρόμο.

Ας έλλισουμε όμως ότι τα έργα του σημερινού μας ποιητή — σε καλά όπως θρέθηκαν χέρια, στού φίλου του Θρασ. Μομφερράτου, — θα ιδούν γλήγορα το φως της δημοσιότητας για να μωρέσουμε να λάβουμε πιο ζωντανή εικόνα του, από την άκη και τέλεια άτεχνη που σās παρουσίασα σήμερα, και να μένουν για μās πηγή φωτός να οδηγηθούμε κ' έμεις, σαν άλλοι Μάγοι, στους πλούσιους κι όλανθισμένους παράδεισους της ποίησης που κρύβει μέσα της την αλήθεια.

Παρισιās 2 του Σ)βρη 1919

ΧΑΡΙΛ. ΑΝΤΩΝΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΩΝΙΤΙΚΗ ΕΣΠΕΡΑ

Χαρισμένο στον 'Αβλιχο

Του έσπερινού τούς ήχους για σαντάλια
στά πόδια σου φορώντας κατεβαίνεις,
προβοδίστρα της νύχτας και σημαίνεις
τον έρχομό της τόσο ώραία και τόσο άγάλια

Τή θλίψη σά να πνέεις με τη βεντάλια
εὐγενικιά κυρία, ή ωμορφιά σου
με τα χρυσά κυλά τα σύννεφά σου
στά γαλανά βουνά και περιγυάλια

Έσπερα του γυαλού να με τυλίξεις,
ή περίλυπη ψυχή μου σε προσμένει,
καθώς περνās στην καθησύχασι των πάντων

και μέσ' των μυστικών σου των άχράντων
τή λήθη, σαν τον ίσκιό που διαβαίνει
μ' όλους τούς στοχασμούς μου να με πνίξεις.

«Ταχυδρόμος» 'Αργοστολίου 1916

Γ. Φ.

Η ΚΥΡΙΑ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΟΥ ΚΟΥ Γ. ΗΣΠΙΡΕΑ

ΣΕΛΙΔΕΣ 236 — ΔΡΑΧΜΕΣ 6.—

ΣΕ ΘΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΣ ΤΟΥ 'ΤΥΠΟΥ'

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΑΒΛΙΧΟΥ

Από την πλούσια σε ανέκδοτα ζωή του Αηξουριώ-
τη ποιητή, δημοσιεύουμε δώ μερικά, που τα χρωστά-
με στην καλοσύνη αγαπημένου φίλου του και φίλου
μας:

ΨΥΧΑΡΗΣ ΚΑΙ ΑΒΛΙΧΟΣ

Όταν ο Ψυχάρης στα 1912 πήγε στην Κεφαλω-
νιά, σταλμένος από τη Γαλλική Κυβέρνηση για επι-
στημονική εργασία, περνώντας από το Αηξούρι, ζή-
τησε, πρώτα πρώτα, τον 'Αβλιχο. 'Ο Μικελάκης ε-
τυχε να λείπει τη μέρα εκείνη στο 'Αργοστόλι. 'Ο Ψυ-
χάρης έγραψε τότε στην οξώπορτα του σπιτιού του
με κωμώλια:

Τῷ Μικελάκη χαιρεῖν
Ψυχάρης

ΜΙΚΡΟΣ ΤΟ ΔΕΜΑΣ....

Γινόταν κάποτε δίκη στην Κεφαλονιά για μοιχεία,
ποδοχε κάνει κρότο, γιατί οι ένοχοι άνήκανε στην κα-
λή κοινωνική τάξη. 'Ο Μικελάκης είχε μεγάλη περι-
έργεια να γνωρίσει τον ήρωα του οικογενειακού δρά-
ματος. Κι όταν του τον έδειξαν, έναν κορτούλη άγ-
θραπιά, είπε:

— Μικρός το δέμας αλλά μοιχητής!...

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ

Έλεγε στους φίλους του, παίζοντας ή σοβαρευόμε-
νος, (από δεν εξακριβώθηκε), πως κατάγεται από
τον άρχαιο ποιητή.... Ιάμβλιχο. Για το φίλο
του Γιώργο Τυμπιδάρο έλεγε πως κατάγεται από τον
... Πίνδαρο! Τσίμ—Πίνδαρος = Τυμπιδά-
ρος.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΑΤΥΡΑΣ

Αν και σατυρικός ποιητής, δεν έδινε και τόση α-
ξία στη σάτυρα.

— 'Η σάτυρα, έλεγε, δεν είναι ποίηση! είναι κρι-
τική. Για να σατυρίσεις ένα πρόσωπο, σημαίνει πως
του κάνεις πρώτα κριτική, και το συμπέρασμά σου το
λές με στίχους....

ΚΑΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ

Έπαιν όχι μόνο σοσιαλιστής, μα και αναρχικός. Έ-
πρόθενε... την αναρχία των στοιχείων! Παθαινό-
ταν όμως και για την Πόλη, μήπως και μās την πά-
ρουν οι Χαχόλοι, καθώς έλεγε τούς Ρώσους. Έτα-
ρε δηλ. ένα περίεργο κρῶμα σοσιαλιστή, αναρχικού κ'
έθνικόφρονα.

ΜΙΑ ΑΠΕΡΓΙΑ

Μισούσε όμως τρομακτικά τον πόλεμο. Ούτε να τον
άκούσει ήθελε. Και για τούτο έφτανε σε τόση υπερ-
βολή, ώστε να εύχεται να δει, πριν πεθάνει, την απερ-
γία... του στρατού...

— Έλκει αδύνατο, έλεγε συχνά, να μη γίνει, άργά
ή γλήγορα, κι αυτή ή απεργία. Ν' απεργήσει ο στρα-
τός, κάρνηθουν δηλ. οι στρατιώται να πάνε στα γυ-
μνάσια, στις φρουρές, στον πόλεμο....